

ה'יחס לגופו של הזולת

מבוא

- משנה זו נמצאת במסכת בבא קמא, שער ראשון, בסדר נזיקין.

- סדר נזיקין הוא הסדר הרביעי מבין ששת סדרי המשנה העוסק בדין הפלילי, האזרחי,

- דיני ממונות וכל הדינים שבין אדם לחברו.

- במשנה זו מתואר ומוסבר כיצד יש לפצות אדם במקרה של פגיעה בגופו.

- על פי המשנה יש לפצות אותו אדם בחמישה דברים:

- נזק- פיצוי על פגיעה ביכולת ההשתכרות כתוצאה מהפגיעה.

- צער- פיצוי על הכאב הפיזי והנפשי שנגרם לו.

- ריפוי- החזר ההוצאות הכספיות.

- שבת-פיצוי על הפסד שכר העבודה בתקופת האשפוז.

- בושת- פיצוי על הבושה שגרמה פגיעה לנפגע.

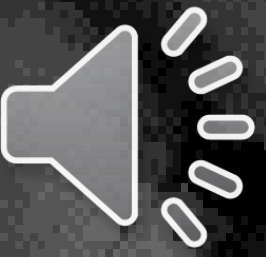
נזק

בנזק כיצד?

סמא את עינו, קטע את ידו, שבר את רגלו-
רואין אותו כאלו הוא עבד נמכר בשוק, ושמיין כמה היה יפה, וכמה
הוא יפה.

• אחד מהדברים שהפוגע חייב לפצות את הנפגע הוא הנזק.

• אם הפוגע עיוור את הנפגע, קטע את ידו או שבר את רגלו, אומדים אותו
כאילו הוא עבד שעומד למכירה בשוק והפוגע יצטרך לשלם את ההפרש בין
ערכו כעבד לפני הפגיעה ובין ערכו לאחר הפגיעה.

צער

כואב בשפוד או במסמר, ואפילו על צפרנו, מקום שאינו עושה חבורה-
אומדין כמה אדם כיוצא בזה רוצה לטול להיות מצטער כך

• את שווי הצער אפשר להעריך בשתי דרכים:

• 1. אומדים כמה מוכן אדם לשלם כדי להימנע מהכאב והצער במקרה של פגיעה מאותו סוג.

• 2. מעריכים תמורת איזה סכום כסף היה אדם במעמדו ובמצבו של הנפגע מוכן שיגרמו לו לכאב כמו שגרם לנפגע.

ריפוי

רפוי:

הכהו - חייב לרפאותו.

עלו בו צמחים:

אם מחמת המכה - חייב;

שלא מחמת המכה - פטור.

חיתה ונסתרה, חיתה ונסתרה -

חייב לרפאותו;

חיתה כל צרכה – אינו חייב לרפאותו;

- הפוגע חייב בכל ההוצאות של הריפוי. אם כתוצאה מהפגיעה נוצרו אבעבועות ויש לטפל בעור- ההוצאות על חשבון הפוגע גם אם היה ריפוי חלקי ושוב חזרו אבעבועות. אם הפגיעה החלימה לחלוטין ולאחר מכן עלו אבעבועות אז הפוגע פטור!

שבת

שבת:

רואין אותו כאלו הוא שומר קשואין,
שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו.

- מדובר על תשלום עבור תקופת ההשבתה מעבודה.
- הפוגע צריך לשלם לנפגע שכר של שומר קישואים שהוא שכר מינימלי מכיוון שכבר שילם לו את הנזק על אובדן יכולת ההשתכרות.
- ההבדל העיקרי בין שבת לנזק הוא שבשבת מקבלים מהפוגע סכום כסף קטן מאוד לעומת נזק שבו מקבלים את רוב הכסף.

בשת

בשת?

הכל לפי המביש והמתביש.

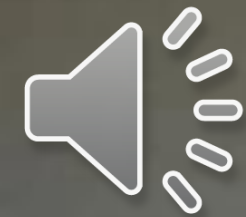
המביש את הערם, המביש את הסומא, והמביש את הישן – חיב. וישן שביש-פטור.

נפל מן הגג, והזיק וביש-

חיב על הנזק ופטור על הבשת,

שנאמר: "ושלחה ידה והחזיקה במבשיו"

אינו חיב על הבשת עד שיהא מתכון.

המשך - הסבר בשת

- סכום התשלום בבשת נקבע על פי המבייש והמתבייש, כלומר אם המבייש והמתבייש הם במעמד גבוה הפיצוי יהיה גבוה ולהפך.
- מי שמבייש אדם עירום או סומא (עיוור) או את הישן - חייב כי גם אם הוא לא רואה או לא מרגיש באותו רגע, הוא יהיה מודע לבושה.
- לעומת זאת, ישן שבייש - פטור מכיוון לא הייתה לו כוונה לבייש.
- מי שנפל מהגג והזיק (כלומר נפל על מישהו) ובייש - חייב על הנזק שגרם אך - פטור על הבושת. את הפטור של הבושת שאינה בכוונה לומדים מפס' מהתורה: "ושלחה ידה והחזיקה במבשיו" (דברים כ"ה י"א) כלומר, רק כשיש כוונה לבייש יש חובה לפצות.